

Anonimizuota versija

Vertimas

C-422/20-1

Byla C-422/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. rugsėjo 8 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Oberlandesgericht Köln (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. rugpjūčio 28 d.

Atsakovas ir apeliantas:

RK

Pareiškėja ir atsakovė apeliaciniame procese:

CR

<...>

OBERLANDESGERICHT KÖLN

(Kelno aukštesnysis apygardos teismas)

NUTARTIS

Paveldėjimo byloje

dėl 2017 m. kovo 9 d. mirusio Vokietijos piliečio <...>, kurio paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta buvo Ispanijoje, Malagos provincijoje, Manilvoje,

bylos šalys:

1) CR, <...>,

pareiškėja ir atsakovė apeliaciniame procese,

<...>

2) RK, <...>,

atsakovas ir apeliantas,

<...>

Oberlandesgericht Köln 2 civilinių bylų kolegija

<...> (orig. p. 2)

nutarė:

I.

<...>

II.

Pagal 2016 m. birželio 7 d. redakcijos Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL C 202, 164; SESV) 267 straipsnio antrą pastraipą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (toliau – Teisingumo Teismas) pateikiami šie prejudiciniai klausimai dėl Sąjungos teisės išaiškinimo:

1.

Ar tam, kad būtų laikoma, jog teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, atsisakė jurisdikcijos pagal Reglamento Nr. 650/2012 7 straipsnio a punktą, reikia, kad jis jurisdikcijos atsisakytų aiškiai, ar gali pakakti ir neaiškaus pareiškimo, kai jį aiškinant matyti, jog šis teismas jurisdikcijos atsisakė?

2.

Ar valstybės narės teismas, kurio jurisdikcija kyla iš to, kad kitos valstybės narės teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, atsisakė jurisdikcijos, turi teisę tikrinti, ar buvo įvykdytos sąlygos, kuriomis teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, galėjo priimti sprendimą pagal Reglamento Nr. 650/2012 6 straipsnio a punktą ir 7 straipsnio a punktą? Kokį saistomąjį poveikį turi teismo, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, sprendimas? Visų pirma: **(orig. p. 3)**

a)

Ar valstybės narės teismas, kurio jurisdikcija kyla iš to, kad kitos valstybės narės teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, atsisakė jurisdikcijos, turi teisę tikrinti, ar palikėjas buvo pasirinkęs teisę pagal Reglamento Nr. 650/2012 22 straipsnį ir ar jo pasirinkimas galioja?

b)

Ar valstybės narės teismas, kurio jurisdikcija kyla iš to, kad kitos valstybės narės teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, atsisakė jurisdikcijos, turi teisę tikrinti, ar proceso šalis teismui, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, pateikė prašymą dėl jurisdikcijos atsisakymo pagal Reglamento Nr. 650/2012 6 straipsnio a punktą?

c)

Ar valstybės narės teismas, kurio jurisdikcija kyla iš to, kad kitos valstybės narės teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, atsisakė jurisdikcijos, turi teisę tikrinti, ar teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, pagrįstai preziumavo, jog valstybės narės, kurios teisę buvo pasirinkęs palikėjas, teismai labiau tinka sprendimui paveldėjimo byloje priimti?

3.

Ar Reglamento Nr. 650/2012 6 straipsnio a punktas ir 7 straipsnio a punktas, kuriais suponuojamas teisės pasirinkimas „pagal 22 straipsnį“, taikytini ir tuomet, kai iki 2015 m. rugpjūčio 17 d. parengto testamentinės valios pareiškimo palikėjas aiškiai arba numanomai nepasirinko teisės, o paveldėjimui taikytina teisė gali būti nustatoma tik pagal Reglamento Nr. 650/2012 83 straipsnio 4 dalį? (**orig. p. 4**)

Motyvai

I.

1 Ankstesniame procese <...> pirmoji bylos šalis, palikėjo sutuoktinė, *Amtsgericht Düren* (Diureno apylinkės teismas) pateikė 2017 m. kovo 23 d. notaro patvirtintą prašymą remiantis 1990 m. birželio 14 d. testamentu išduoti vienintelio paveldėtojo ir Europos paveldėjimo pažymėjimus <...>. Pateiktas testamentas surašytas ranka vokiečių kalba, jo formuluotė tokia <...>:

2 „*Sutuoktinių*
<...>

testamentas

*Šiuo testamentu
sutuoktiniai <...>
vienas kitą paskiria vieninteliu paveldėtoju.*

Titlingas, 1990 m. birželio 14 d.

- *Sutuoktinio parašas* -
- *Sutuoktinės parašas* -“

- 3 Dėl ankstesniame procese pateikto prašymo antroji bylos šalis, palikėjo brolis, pareiškė prieštaravimą; <...>.
- 4 2017 m. gruodžio 20 d. nutartimi *Amtsgericht Düren* paveldėjimo bylų teisėjas nutarė, jog pageidaujama paveldėjimo pažymėjimui išduoti reikalingi faktai laikytini konstatuotais <...> (**orig. p. 5**).
5. Antrajai bylos šaliai padavus apeliacinį skundą, 2018 m. liepos 4 d. nutartimi <...> teismo kolegija paskelbė, kad *Amtsgericht Düren* neturi jurisdikcijos. <...>. Sprendimą teismo kolegija motyvavo taip:
- 6 „<...> remiantis *Reglamento Nr. 650/2012 15 straipsniu* reikia paskelbti, kad *Amtsgericht* neturi jurisdikcijos, nes jis šiame paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procese neturi tarptautinės Vokietijos paveldėjimo bylų teismų jurisdikcijos. <...>.
- 7 *Tarptautinė Vokietijos paveldėjimo bylų teismų jurisdikcija negali būti grindžiama Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Istatymas dėl teismo proceso šeimos bylose ir ypatingosios teisenos klausimų bylose, toliau – FamFG) 105 straipsniu, aiškinamu kartu su 343 straipsnio 2 ir 3 dalimis. Atitinkama su teritorine jurisdikcija siejama nuostata nesuderinama su Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsniu, nes reglamente nustatyta tarptautinė jurisdikcija yra susijusi – taip pat – su nacionaliniais paveldėjimo pažymėjimais, kaip antai paveldėjimo pažymėjimais (vokiečių k. Erbschein) pagal Vokietijos teisę.*
- 8 2018 m. birželio 21 d. *Europos Sąjungos Teisingumo Teismo* sprendime C-20/17 <...>, kuris buvo priimtas po skundžiamo *Amtsgericht* sprendimo, nustatyta:

„*Minėto reglamento 4 straipsnio aiškinimu, kad ši nuostata apibrėžia valstybių narių teismų tarptautinę jurisdikciją, kiek tai susiję su nacionalinių paveldėjimo pažymėjimų išdavimo procedūromis, siekiama, vadovaujantis tinkamo teisingumo vykdymo Sąjungoje interesus, įgyvendinti šį tikslą, apribojant lygiagrečių procesų skirtingų valstybių narių teismuose ir dėl to galinčių kilti prieštaravimų riziką. Vis dėlto Reglamento Nr. 650/2012 siekiamų tikslų įgyvendinimui būtų pakenkta, jeigu, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, šio reglamento II skyriaus nuostatos, visų pirma jo 4 straipsnis, turėtų būti aiškinamos taip, kad jose nėra apibrėžiama valstybių narių teismų tarptautinė jurisdikcija, susijusi su procedūromis dėl nacionalinių paveldėjimo pažymėjimų išdavimo.*“
- 9 *Teisingumo Teismo* sprendimas priimtas byloje, kurioje buvo nagrinėjamas tarptautinės (*Amtsgericht Schöneberg (Šionebergo apylinkės teismas)*) jurisdikcijos pagal *FamFG 105 straipsnį, aiškinamą kartu su 343 straipsnio 3 dalimi, klausimas. Vis dėlto, vadovaujantis Teisingumo Teismo nustatytais principais, pagal Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnį taip pat negalima*

tarptautinė Vokietijos paveldėjimo bylų teismų jurisdikcija pagal FamFG 105 straipsnį, aiškinamą kartu su 343 straipsnio 2 dalimi. <...> Taip yra dėl to, kad ši nuostata siejama su paskutine įprastine gyvenamąja vieta nacionalinėje teritorijoje, o pagal Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnį orientuojamasi į įprastinę gyvenamąją vietą mirties dieną. Lygiagrečių procesų skirtingų valstybių narių teismuose rizika kyla tiek dėl tarptautinės jurisdikcijos susiejimo (**orig. p. 6**) su paskutine įprastine gyvenamąja vieta nacionalinėje teritorijoje, tiek dėl susiejimo su FamFG 343 straipsnio 3 dalyje nustatytais sąlygomis.

- 10 Pagal Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnį jurisdikciją priimti sprendimą dėl viso palikimo paveldėjimo turi tos valstybės narės, kurioje mirties dieną buvo palikėjo įprastinė gyvenamoji vieta, teismai. Kaip nurodė pareiškėja, palikėjo paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta buvo ne Vokietijoje, o Ispanijoje. Vokietijoje jis praleido tik kelias savaites 2015 m. gydymasis, o likusį laiką gyveno Ispanijoje, kurioje sutuoktiniai turėjo nekilnojamojo turto objektą.“
11. Vėliau pirmosios bylos šalies prašymu byla nagrinėjantis Esteponos (Ispanija) teismas Nr. 3 2019 m. balandžio 29 d. priėmė nutartį <...>. Joje [vertime į vokiečių kalbą] nustatyta:
- 12 „<...>
- Suinteresuotosios šalies prašymu nusprendžiu atsisakyti priimti sprendimą šioje byloje dėl to, kad Vokietijos teismai yra geresnėje padėtyje sprendimui dėl palikimo priimti, taip pat dėl praktinių aplinkybių, kaip antai suinteresuotosios šios bylos šalies nuolatinės gyvenamosios vietos ir didžiosios palikimo dalies buvimo vietos.“*
- 13 2019 m. rugpjūčio 29 d. notaro patvirtintu raštu pirmoji bylos šalis dar kartą kreipėsi į *Amtsgericht Düren* ir dar kartą pateikė 2017 m. kovo 23 d. notaro patvirtintą prašymą išduoti vienintelio paveldėtojo ir Europos paveldėjimo pažymėjimus <...>. Papildomai ji įteikė pirmiau nurodytą Ispanijos teismo nutartį. Dėl šio prašymo antroji bylos šalis vėl pareiškė prieštaravimą.
- 14 2020 m. vasario 19 d. nutartyje *Amtsgericht Düren* <...> nurodė, jog, (**orig. p. 7**) remdamasis Ispanijos apygardos teismo sprendimu, *Amtsgericht Düren* turi jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 650/2012 6 straipsnio a punktą. Dėl šios nutarties antroji bylos šalis padavė apeliacinį skundą <...>.

II.

- 15 Reikia sustabdyti apeliacinio skundo nagrinėjimą ir pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 267 straipsnio antrą pastraipą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Sprendimas dėl apeliacinio skundo priklauso nuo atsakymų į pateiktus prejudicinius klausimus; atsakymai į šiuos klausimus nėra aiškūs ir į juos dar nebuvo atsakyta.

- 16 <...> Ispanijos ir Vokietijos santykiuose tarptautinė paveldėjimo bylų teismų jurisdikcija nustatoma pagal Reglamentą Nr. 650/2012. Palikėjo paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta prieš mirtį 2017 m. kovo 9 d. buvo Ispanijoje, todėl pagal Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnį tarptautinę jurisdikciją priimti sprendimą dėl viso palikimo paveldėjimo turi Ispanijos teismai, o ne Vokietijos paveldėjimo bylų teismai <...>. Taigi tarptautinė Vokietijos paveldėjimo bylų teismo, į kurį kreipėsi <...>, jurisdikcija priklauso nuo to, ar vėlesnis 2019 m. balandžio 29 d. Ispanijos teismo sprendimas šioje paveldėjimo byloje yra galiojantis jurisdikcijos atsisakymas, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 650/2012 7 straipsnio a punktą, aiškinamą kartu su 6 straipsnio a punktu.
17. 1. Pagal Reglamento Nr. 650/2012 7 straipsnio ir jo a punkto formuluotę [vokiečių kalba] „*Valstybės narės, (orig. p. 8) kurios teisę pagal 22 straipsnį pasirinko palikėjas, teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl paveldėjimo, jei: a) teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, atsisakė jurisdikcijos toje pačioje byloje pagal 6 straipsnį;*“ reikalaujama, kad palikėjas būtų pasirinkęs teisę pagal Reglamento Nr. 650/2012 22 straipsnį ir kad valstybės narės teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, toje byloje būtų atsisakęs jurisdikcijos. Bylą nagrinėjantis Esteponos (Ispanija) teismas Nr. 3 nebuvo aiškiai atsisakęs jurisdikcijos. Šis Ispanijos teismas 2019 m. balandžio 29 d. nutartyje <...> veikiau nusprendė „*atsisakyti priimti sprendimą šioje byloje*“ (<...> „*abstenerme de conocer, ..., de las presentes actuaciones*“ <...>). Todėl kyla klausimas, ar tarptautinei valstybės narės teismo jurisdikcijai pagal Reglamento Nr. 650/2012 7 straipsnį pagrįsti reikia, kad teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, aiškiai (pažodžiui) atsisakytų jurisdikcijos, ar pakanka, kad teismui, į kurį buvo kreiptasi vėliau, aiškinant teismo, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, sprendimą matyti, jog teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, norėjo atsisakyti jurisdikcijos.
- 18 2. Taigi kyla klausimas, ar valstybės narės teismas, kurio jurisdikcija kyla iš Reglamento Nr. 650/2012 7 straipsnio, dar gali remdamasis savo jurisdikcija apsvarstyti teismo, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, jurisdikcijos atsisakymo klausimus ir, jei taip, kokius, o gal teismo, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, sprendimas turi saistomąjį poveikį ir, jei taip, kokį.
- 19 Tai susiję su klausimais, ar – kaip reikalaujama pagal Reglamento Nr. 650/2012 6 ir 7 straipsnius – palikėjas buvo pasirinkęs teisę pagal Reglamento Nr. 650/2012 22 straipsnį, ar proceso šalis teismui, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, pateikė prašymą dėl jurisdikcijos atsisakymo pagal Reglamento Nr. 650/2012 6 straipsnio a punktą ir ar teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, pagrįstai preziumavo, jog valstybės narės, kurios teisę palikėjas buvo pasirinkęs, teismai labiau tinka sprendimui paveldėjimo byloje priimti (Reglamento Nr. 650/2012 6 straipsnio a punktas). **(orig. p. 9)**
- 20 3. Taigi kyla klausimas, ar Reglamento Nr. 650/2012 6 straipsnio a punktas ir 7 straipsnio a punktas, viršijant jų teksto ribas, taikytini ir tuomet, kai nėra aiškaus arba numanomo teisės pasirinkimo (Reglamento Nr. 650/2012 22 straipsnis arba

Reglamento Nr. 650/2012 83 straipsnio 2 dalis), o tai, kurios valstybės narės teisė taikytina, gali būti nustatoma tik pagal Reglamento Nr. 650/2012 83 straipsnio 4 dalį.

<...>

DARBINIS VERTINIMAS